

ADVIES 25.020 van 5 december 2025 aan de federale ministers van energie en van consumentenbescherming over het voorontwerp van wet tot wijziging van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt en van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige producten en andere door middel van leidingen. Dit voorontwerp van wet heeft tot doel de koopkracht van eindafnemers van elektriciteit en aardgas beter te beschermen.

De federale Ombudsdienst voor Energie verwelkomt alleszins de doelstellingen van het voorontwerp, namelijk

- 1° preciseringen en uitbreidingen van de precontractuele informatieverstrekking;
- 2° informatieplicht inzake stilzwijgende verlenging;
- 3° pro rata toepassing van de vaste vergoeding;
- 4° verplichting om op iedere voorschotfactuur, afrekeningsfactuur, contractvernieuwing en contractuele communicatie ten aanzien van huishoudelijke afnemers een weblink en een QR-code op te nemen die de afnemer onmiddellijk leidt naar de tariefkaart bij het lopende contract.
- 5° een verbod op voorwaardelijke kortingen verwerkt in de resultaten van jaarsimulaties en prijsvergelijkingen en op opeenvolgende leveringsprijzen binnen eenzelfde contract;
- 6° maatregelen om de structuur van de leveringsprijzen eenvormiger, transparanter en leesbaarder te maken;
- 7° een controle van de maatregelen bedoeld in 6° door de CREG alsook een jaarlijkse monitoring van hun effecten, gesteund op een prijsendatabank.

Deze doelstellingen en de betrokken bepalingen sluiten aan bij zowel het federale regeerakkoord als bij de memorandi van de Ombudsdienst voor Energie, die dateren van december 2019 en van juli 2024. De voorbije jaren werden bovendien op vraag van het federale Parlement ook verschillende beleidsadviezen over consumentenbescherming van eindafnemers van elektriciteit en aardgas geformuleerd door de Ombudsdienst.

We denken dan in het bijzonder aan de volgende passages uit het regeerakkoord en de beleidsadviezen van de Ombudsdienst.

- *“De regering onderzoekt hoe de transparantie van de verschillende producten op de energiemarkt verhoogd kan worden.”*
 - ⇒ [Memorandum december 2019](#): “Vereenvoudigen van de energieprijzen van energieleveranciers tot volume gerelateerde prijzen (eurocent/kWh)”
 - ⇒ [Memorandum juli 2024](#): Beleidsadvies 3: “De Ombudsdienst pleit voor een controle en goedkeuring door de federale energieregulator CREG van de bijkomende kosten of forfaits die door leveranciers worden aangerekend. Dit zou het vertrouwen in de energiemarkt kunnen versterken, zowel voor de eindafnemers als voor de energieleveranciers.”
- *“De energiefacturen moeten transparanter en beter onderling vergelijkbaar worden, net zoals de tarieffiches. Hiervoor moet een kader worden opgelegd en opgevolgd door de CREG.”*
 - ⇒ [Advies januari 2018](#): “3. Eenvoudige en eenvormige factuur” (p. 12)

- “Voor nieuwe vaste contracten voeren we gedurende een periode van twee jaar een pro rata verbrekingsvergoeding in en evalueren we op het einde van deze periode of dit een verlagend effect heeft gehad op de prijs. Na afloop voorzien we een vangnetmechanisme voor de betrokken consumenten. Daarna nemen we een definitieve beslissing.”
 ⇒ [Memorandum juli 2024](#): Beleidsadvies 2: “Naast de herinvoering van een vangnetmechanisme voor variabele energiecontracten, pleit de Ombudsdienst ook voor een bijkomende vangnetregulering voor nieuwe contracten met vast tarief en de bijhorende risicopremies die in de markt worden gezet.”

Wat dit laatste punt 3 betreft inzake **vaste (verbrekings)vergoedingen** stellen we vast dat ook voor contracten aan vaste prijs een regeling wordt uitgewerkt die het mogelijk maakt om vaste vergoedingen aan te rekenen maar enkel **naar rato van het aantal dagen van het leveringscontract tot de stopzetting ervan**. Bovendien zijn de vaste vergoedingen evenredig en staan ze in verhouding tot de administratieve kosten voor het betreffende elektriciteitsleveringscontract. De bewijslast voor het evenredig karakter ligt bij de leverancier en de toelaatbaarheid van de vaste vergoedingen wordt gemonitord door de CREG. Dit is in overeenstemming met de Europese richtlijnen die voorzien dat voor het aanrekenen van een overstap- of verbrekingsvergoeding de leverancier het economisch verlies moet aantonen waarbij er eveneens een regulatoire monitoring is voorzien.

Deze bepaling zal voor nogal wat eindafnemers een financieel voordeel opleveren want sommige leveranciers rekenen vaste vergoedingen aan tot zelfs meer dan 100 euro per jaar en per energieproduct (zowel elektriciteit als aardgas), voor een begonnen contractueel jaar, dus voor 365 dagen ook al zijn ze maar enkele weken, enkele maanden of zelfs 1 dag klant geweest.

Hierbij wordt bevestigd dat eindafnemers deze vaste vergoedingen voor contracten, wanneer ze per begonnen contractueel jaar worden aangerekend, terecht ervaren als een verdoken verbrekingsvergoeding. Op die manier zou er ook een oplossing gevonden worden voor de klachten die de Ombudsdienst hierover ontvangt en de huidige juridische onzekerheid die hierna wordt geschetst.

Deze regeling zou ook van toepassing zijn voor energiecontracten aan variabele prijs, waarbij sinds 1 juli 2022 een leverancier alsnog de overeengekomen vaste vergoeding mag aanrekenen:

- forfaitair, voor een periode van zes maanden, als de klant de overeenkomst stopzet binnen de zes maanden na de start van de levering;
- naar rato van het aantal leveringsdagen, als de klant de overeenkomst stopzet na zes maanden na de start van de levering.

Met deze nieuwe bepaling wordt er (juridische) duidelijkheid verschaft over vaste vergoedingen voor energiecontracten aan vaste én variabele prijs waarbij de aanrekening dus wordt beperkt naar rato van het aantal dagen van het leveringscontract tot de stopzetting van het contract, waarbij tevens de leverancier het bedrag van de vaste vergoeding moet verantwoorden aan de federale energieregulator CREG die deze vaste vergoedingen zal monitoren. Deze juridische duidelijkheid en beperkingen zullen aanleiding geven tot een sterke daling van het aantal klachten hierover en definitief uitsluitel geven over de (juridische) onwenselijkheid van deze vergoedingen wanneer ze (volgens de Ombudsdienst ten onrechte) worden aangerekend per begonnen contractueel jaar. De bijkomende monitoring door de CREG zal tevens een matigende impact hebben op de energieprijzen van contracten aan vaste én variabele prijs omdat de CREG de

mogelijkheid zal hebben om de bestanddelen van de vaste prijs (risicopremie en vaste vergoeding) en van de variabele prijs (vaste vergoedingen, commerciële marge en markup) op te volgen en de risico's op marktverstoringen, de impact op de transparantie- en mededingingsvoorwaarden en de bijdrage aan de consumentenbescherming te evalueren.

Ook inzake **precontractuele informatieverstrekking** biedt dit voorontwerp de mogelijkheid tot het opstellen van eenvormige tariefkaarten die leesbaar, verstaanbaar en vergelijkbaar moeten zijn. De Ombudsdienst pleit terzelfdertijd (zoals ondertussen ook in het voorontwerp voorzien) voor afzonderlijke tariefkaarten voor afname- en injectieprijzen. De combinatie van beide prijzen op een tariefkaart leidt immers tot verwarring indien afname en injectie verschillend zijn van de prijs (vast of variabel). Bovendien kan dit meerdere leveranciers ertoe aanzetten om verschillende afname – en injectiecontracten in de markt te zetten die niet noodzakelijk bij dezelfde leverancier moeten aangegaan worden. Dit zou moeten leiden tot meer aanbod en concurrentie voor injectiecontracten.

Het is tevens een goede zaak op het vlak van **informatieverplichting** dat:

- de eindafnemer wordt geïnformeerd wanneer het energiecontract van bepaalde duur stilzwijgend wordt verlengd aan dezelfde contractuele (prijs)voorwaarden. Ter gelegenheid van die communicatie twee maanden voor de einddatum van het energiecontract, is het dus aan de huishoudelijke eindafnemer of kmo om minstens een prijsvergelijking te doen en desnoods kosteloos van product of leverancier te veranderen. Zowel bij verlenging van energiecontracten aan dezelfde (prijs)voorwaarden als bij een hernieuwing aan andere (prijs)voorwaarden, doet een energieklant er best aan om zijn product te vergelijken met andere producten van dezelfde of een andere leverancier. Een herhaling van de campagne van de federale overheid genaamd “Durf te vergelijken” in samenwerking met federale, gewestelijke en lokale publieke diensten lijkt hier dan ook opnieuw gewenst;
- de eindafnemers bij hernieuwing van het energiecontract van bepaalde duur eveneens een raming van de energieprijs op jaarbasis ontvangen. Momenteel is dit het geval wanneer eindafnemers een aanbod ontvangen voor een nieuw energiecontract. Bij hernieuwingen van energiecontracten (vooral aan variabele prijs) varen eindafnemers echter blind wanneer zij enkel een nieuw (variabel) tariefvoorstel krijgen met een andere vaste vergoeding, marge of vermenigvuldigingscoëfficiënt, indexatieparameter of marge, zonder dat zij tevens een inschatting van de jaarprijs krijgen die ze dan moeten kunnen vergelijken met de aanbiedingen van dezelfde of een andere leverancier;
- kortingen of premies niet meer in jaarlijkse prijsaanduidingen of in prijsvergelijkers mogen verschijnen zodat de eindafnemer de mogelijkheid heeft om onderbouwde keuzes te maken op basis van de aangeboden energieprijs, zelfs zonder dat het aanbod (voorwaardelijk) gekoppeld is aan een (welkomst)korting of premie. Vele klachten gaan sinds jaren over de prijstransparantie van aangeboden kortingen of promoties die volgens de leverancier niet kunnen toegekend worden omdat bepaalde voorwaarden (in de kleine lettertjes) van het contract niet nageleefd worden;
- de energieleverancier bij het evenwelke beëindiging van een energiecontract informatie moet bezorgen aan de huishoudelijke afnemer met betrekking tot de gebundelde diensten of producten. Voor een huishoudelijke afnemer is het namelijk niet altijd duidelijk welke van deze producten of diensten blijven doorlopen, wanneer hij zijn energiecontract beëindigt. Het gebeurt regelmatig dat een klant bij de beëindiging van zijn contract geen weet meer heeft van gebundelde diensten en producten, zodat hij of zij bij

de stopzetting van het energiecontract in het ongewisse is over doorlopende betalingen en opzegmodaliteiten en -termijnen voor van gebundelde producten en diensten, waar hij of zij wel nog wel voor betaalt maar er geen gebruik meer van maakt;

- energieleveranciers op alle contractuele communicaties met de huishoudelijke afnemer een QR-code en een weblink moeten plaatsen die rechtstreeks toegang geeft tot de tariefkaart bij het energiecontract in kwestie zodat de huishoudelijke afnemer op elk moment het lopend contract kan vergelijken met het actuele aanbod. Indien de communicatie ook een nieuw aanbod voorstelt, dient ook deze bijhorende QR-code vermeld te worden. Gelet op de digitale kwetsbaarheid, geraamd op 40 % van de Belgische bevolking, is het aan te bevelen om ook een de identificatiecode te voorzien in alle contractuele communicaties zodat de huishoudelijke afnemer met die code ook telefonisch terecht kan bij zijn leverancier die dan op zijn beurt op eenvoudig verzoek van de klant het resultaat van de Creg-scan elektronisch of via post verstuurt naar de klant.

Een verhoogde consumentenbescherming mag ook verwacht worden van de bepaling die voor contracten van onbepaalde duur het onmogelijk maakt om prijswijzigingen ten nadele van de consument door te voeren tijdens de (onbepaalde) looptijd van het energiecontract. De Ombudsdienst heeft al meerdere keren gewezen op het risico van deze producten van onbepaalde duur wanneer leveranciers deze aangrijpen om driemaandelijks hun prijzen te herzien (lees te verhogen), of ze in de markt te zetten om gewestelijke bepalingen inzake bescherming van de klant bij wanbetaling te ontlopen door vervroegd een einde te maken aan deze contracten van onbepaalde duur. Deze zogenaamde “end of contract”-bedingen zijn uiteraard moeilijker van toepassing bij contracten, waarbij een bepaalde duur om elektriciteit of aardgas te leveren is overeengekomen.

Ten slotte is de Ombudsdienst verheugd over de bepalingen inzake behandeling van vragen of klachten waarbij de regels die zijn afgesproken in het consumentenakkoord worden hernomen en dus van toepassing zijn op alle energieleveranciers en niet alleen de leveranciers die het consumentenakkoord hebben ondertekend.

Ondanks deze doelstellingen om de koopkracht en bescherming van consumenten te verhogen, blijft de Ombudsdienst wel nog aandringen op een aantal andere maatregelen die ook voorzien zijn in het federaal regeerakkoord en waarover reeds voorstellen zijn geformuleerd in beleidsadviezen.

Regeerakkoord: *“De leverancier die onterecht de leverancierswissel heeft aangevraagd (“mystery switch”) mag de betrokken netgebruiker niet factureren en betaalt alle facturen die de ten onrechte overgenomen eindafnemer al heeft betaald, terug.”*

- ⇒ [Memorandum juli 2024](#): Beleidsadvies 7: “De Ombudsdienst pleit ervoor om terug te keren naar de situatie vóór MIG6 met volgende bepaling: “De leverancier die onterecht de leverancierswissel heeft aangevraagd, mag de betrokken netgebruiker niet factureren en betaalt alle facturen die de ten onrechte overgenomen eindafnemer al heeft betaald, terug. Deze leverancier heeft immers geen energiecontract afgesloten met de betrokken eindafnemer.”

Belangrijke toevoeging in het memorandum: “De eigenlijke leverancier mag evenmin energiekosten of -verbruik aanrekenen omdat deze de betrokken eindafnemer niet heeft beleverd.”

De Ombudsdienst stelt volgende bepalingen voor in artikel 18 van de elektriciteitswet en naar analogie eveneens in de gaswet:

<i>§ 2/2. Op voorstel van de minister en de minister bevoegd voor Consumentenbescherming worden de bepalingen vervat in het sectoraal akkoord " de consument in de vrijgemaakte elektriciteits- en gasmarkt " voor 1 juli 2026 vervolledigd, zodat onder andere de volgende punten worden geregeld :</i>
<i>a) het verbod tot aanrekening van een gekaapte verbruiksperiode door een leverancier die een toegangspunt ten onrechte heeft overgenomen of gekaapt maar ook door de leverancier die gekaapt werd of wiens toegangspunt ten onrechte werd overgenomen;</i>
<i>b) het regelen van een energieovername zodat de vertrekkende en overnemende bewoners/eigenaars worden afgerekend op hun verbruik en leveringsperiode die wordt bepaald door een bewijskrachtig document van gemeen recht en bij voorkeur door een volledig en door beide partijen ondertekend energieovernamedocument. Het gebrek van dit document of van een medeondertekening bij de melding van een verhuis kan nooit als een grond voor een ongeldige mededeling van een energieovername worden beschouwd.</i>
<i>Indien de wijzigingen aan het akkoord op het einde van de termijn bepaald in het eerste lid niet zijn aangenomen, dan bepaalt de Koning bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad de verplichtingen die aan de elektriciteitsleveranciers worden opgelegd inzake bescherming van de consumenten.</i>

De motivering is de volgende:

- a) Mystery switch: voorstel om terug te keren naar situatie vóór MIG6 (nieuw gecentraliseerd gegevensbeheersysteem dat eind november 2021 van start is gegaan), waarbij mystery switches slechts zeer uitzonderlijk gebeurden. Nu komt er minstens dagelijks een klacht bij de Ombudsdienst toe, omdat de leverancier onbepert in tijd het toegangspunt opnieuw kan factureren terwijl hij uiteindelijk geen levering heeft gedaan ... Die retroactiviteit zorgt er ook voor dat regularisaties door de gekaapte leverancier zeer lang kunnen duren en de gedupeerde klant met hoge facturen wordt opgescheept ([zie blz. 92 van het jaarverslag van de Ombudsdienst](#)).
- b) Vanaf de MIG6 worden (digitale) energieovernames n.a.v. verhuizen, overlijdens, echtscheidingen ... mismeesterd zodat enkel nog wordt gewerkt met aaneensluitende verbruiksperiodes, ongeacht wie effectief verantwoordelijk was voor het verbruik tijdens een leveringsperiode en zonder dat er voldoende rekening wordt gehouden met bewijskrachtige gegevens zoals een energieovernamedocument maar ook een plaatsbeschrijving, een pv van uithuiszetting, een geregistreerd huurcontract enz. ([zie blz. 62 tem 64 van hetzelfde jaarverslag](#)).

Regeerakkoord: "We brengen de verjaringstermijn voor energiefacturen op twee jaar. Inzake de maximale facturatietermijn wordt vooraf overleg gepleegd met de gewesten."

- ⇒ [Advies 25.018](#) van 30 januari 2025 bij het wetsvoorstel tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek en van de Gas- en Elektriciteitswet wat betreft de verjaringstermijn voor schuldvorderingen voor levering van water, gas of elektriciteit en elektronische communicatie (Parl. St., Kamer, DOC 56, 0475/001) waarbij [het advies van de Raad van State](#) bij het wetsvoorstel alleszins juridische mogelijkheden biedt voor de invoering van

een maximale verjaringstermijn van 2 jaar voor schuldvorderingen voor levering van aardgas of elektriciteit.

- ⇒ [Memorandum juli 2024](#): Beleidsadvies 12: “De Ombudsdienst vraagt naast een oplossing voor de interne problemen bij de distributienetbeheerder, al dan niet ingevolge ATRIAS, ook een regeling met betrekking tot de laattijdige facturatie ingevolge interne problemen bij de leverancier.

In [beleidsadvies 24.016](#) van 31 januari 2024 over het wetsvoorstel tot wijziging van diverse bepalingen betreffende de energiefactuur pleit de Ombudsdienst voor een backbilling-termijn van maximum 12 maanden van zodra de leverancier de metergegevens of de rechtzetting ervan ontvangen heeft. In dat geval heeft de leverancier dus maximaal 12 maanden om alsnog een factuur in het nadeel van de consument of kmo op te maken. Wanneer de (rechtzettings)factuur meer dan 12 maanden na ontvangst van de (rechtgezette) metergegevens wordt opgemaakt, kan deze niet meer geïnd of ingevorderd worden tenzij de opmaak van die laattijdige (rechtzettings)factuur een financieel voordeel of tegood voor de consument of kmo inhoudt.

Ten slotte heeft de Ombudsdienst [in beleidsadvies 24.015](#) van 15 januari 2024 reeds gepleit om ook voor kmo's op energievlak dezelfde bescherming te bieden als voor huishoudelijke afnemers.

In het kader van dit voorontwerp van wet merken we dat een aantal bepalingen worden ingevoerd die enkel van toepassing zijn op huishoudelijke afnemers en niet op kmo's, zoals:

- de regeling inzake de aanrekening van de vaste vergoeding in het geval waarbij de klant gebruik heeft gemaakt van zijn recht om de leveringsovereenkomst op elk ogenblik te beëindigen. Het merkwaardige is dat het recht om op elk ogenblik de overeenkomst te beëindigen van toepassing is op kmo's, maar niet de daarmee samenhangende regel inzake de aanrekening van de vaste vergoeding naar rato van het aantal dagen van het leveringscontract tot de stopzetting ervan;
- de precontractuele informatie die de energieleverancier aan de (potentiële) klant moet verstrekken voordat deze laatste door de overeenkomst gebonden wordt. Aangezien het gaat om informatie die voor de energiekant als essentieel wordt geacht, lijkt het ons verdedigbaar om die informatieverstrekking ook aan de ondernemingen die eerder kleine verbruiker zijn, verplicht te verstrekken;
- eenvormige tariefkaarten voor afname en injectie zijn enkel voorzien voor huishoudelijke afnemers, terwijl kmo's ook nood hebben aan leesbare en vergelijkbare tariefinformatie;
- het verbod om bij energiecontracten van onbepaalde duur prijswijzigingen door te voeren, zou ook van toepassing moeten kunnen zijn op kmo's;
- waarom geen verbod op voorwaardelijke kortingen en premies in prijsaanduidingen en prijsvergelijkers wanneer een kmo een aanbod krijgt van een leverancier of zoekt bij een prijsvergelijker?
- het recht in hoofde van de huishoudelijke afnemers om de energieleveringsovereenkomst te herroepen voor het verstrijken van 14 dagen vanaf de dag van de sluiting van de overeenkomst. Een herroepingsrecht beoogt een remedie in te voeren voor aankopen die te impulsief zijn geweest, in het bijzonder wanneer de klant te snel en vooral bij gebrek aan voldoende informatie, zijn instemming heeft gegeven. Gelet op de complexiteit van de energiemarkt en van de energieleveringsovereenkomsten, zien wij ook hier geen reden om dit herroepingsrecht niet tot kmo's uit te breiden.